

Besluit van houdende regels met betrekking tot wijziging van het Besluit toezicht accountantsorganisaties en enige andere besluiten ter implementatie van richtlijn nr. 2014/56/EU van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 16 april 2014 tot wijziging van Richtlijn 2006/43/EG betreffende de wettelijke controles van jaarrekeningen en geconsolideerde jaarrekeningen (PbEU 2014, L 158) en ter implementatie van verordening (EU) nr. 537/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 16 april 2014 betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang (PbEU 2014, L 158) (Implementatiebesluit wijzigingsrichtlijn en verordening wettelijke controles jaarrekeningen)

Op de voordracht van Onze Minister van Financiën van (...), FM/jaar/0000 M, directie Financiële Markten, gedaan mede namens Onze Minister van Veiligheid en Justitie; Gelet op de artikelen 8, 11, derde lid, 12e, derde lid, 18, derde lid, 18b, tweede lid, 19, vierde lid, 21, tweede lid, 21a, 22, 25a, vierde lid, 55, tweede lid, van de Wet toezicht accountantsorganisaties;

De Afdeling advisering van de Raad van State gehoord (advies van ..., nr. ...);

Gezien het nader rapport van Onze Minister van Financiën van (...), FM/jaar/0000 U, directie Financiële Markten, uitgebracht mede namens Onze Minister van Veiligheid en Justitie;

Hebben goedgevonden en verstaan:

ARTIKEL I

Het **Besluit toezicht accountantsorganisaties** wordt als volgt gewijzigd:

A

Het opschrift van hoofdstuk 2 komt te luiden:

Hoofdstuk 2. Bepalingen ter uitvoering van de artikelen 8, 12c, tweede lid, en 12e, derde lid, van de wet

B

Artikel 2b komt te luiden:

Artikel 2b

1. Een aanvraag tot inschrijving in het register als bedoeld in artikel 12e, tweede lid, van de wet, wordt schriftelijk ingediend en bevat de volgende gegevens:

- a. de datum van de aanvraag;
  - b. de naam, het adres en de vestigingsplaats of de woonplaats van de aanvrager;
  - c. de contactgegevens, de contactpersoon en, indien aanwezig, het internetadres van de aanvrager;
  - d. de rechtsvorm van de aanvrager;
  - e. de namen, adressen en vestigingsplaatsen van alle vestigingen van de aanvrager;
  - f. de naam en het inschrijfnummer bij de beroepsorganisatie of bij een daarmee vergelijkbare organisatie in het buitenland van alle externe accountants die bij de aanvrager werkzaam zijn dan wel aan hem zijn verbonden en die de aanvrager doet inschrijven in het register als bedoeld in artikel 11 van de wet en de naam van die organisatie;
  - g. de naam en het zakelijk adres van alle personen die als vennoot of anderszins aan het auditkantoor verbonden zijn;
  - h. de naam en het zakelijk adres van alle natuurlijke personen die, door middel van middellijk of onmiddellijk aandeelhouderschap of op andere wijze, economisch middellijk of onmiddellijk eigenaar van de aanvrager zijn;
  - i. de naam en het zakelijk adres en, voor zover van toepassing, het inschrijfnummer bij de beroepsorganisatie of bij een daarmee vergelijkbare organisatie in het buitenland van alle personen die het dagelijks beleid van de aanvrager bepalen of mede bepalen en de naam van die organisatie;
  - j. indien de aanvrager deel uitmaakt van een netwerk:
    - 1°. een beschrijving van de juridische en organisatorische structuur van het netwerk; en
    - 2°. de namen, adressen en vestigingsplaatsen van de onderscheiden onderdelen van het netwerk, waaronder verbonden entiteiten; of
    - 3°. een verwijzing naar de plaats waar de in onderdeel 2° bedoelde informatie publiek toegankelijk is;
  - k. de naam van de toezichthoudende instanties van de lidstaat waar het auditkantoor is toegelaten tot het verrichten van controles als bedoeld in artikel 2, onderdeel 1, van de richtlijn en, indien van toepassing, het inschrijvingsnummer;
  - l. indien de aanvrager is ingeschreven in de registers van toezichthoudende instanties in staten die geen lidstaat zijn: de naam van de toezichthoudende instanties en, indien van toepassing, het inschrijvingsnummer.
2. Desgevraagd verstrekt de aanvrager aan de Autoriteit Financiële Markten tevens overige gegevens en bescheiden die naar het oordeel van de Autoriteit Financiële Markten nodig zijn in het belang van de beoordeling van de aanvraag, bedoeld in het eerste lid.
3. Voor een aanvraag als bedoeld in het eerste lid wordt gebruik gemaakt van door de Autoriteit Financiële Markten voorgeschreven formulieren.
4. Een aanvraag als bedoeld in het eerste lid wordt ondertekend door tenminste een van de personen die het dagelijks beleid van het auditkantoor bepalen.

C

Artikel 3 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid, wordt "of artikel 2a, eerste of tweede lid" vervangen door: , artikel 2a, eerste of tweede lid of artikel 2b, eerste of tweede lid.
2. Er worden twee leden toegevoegd, luidende:
4. Een auditkantoor meldt een wijziging in de gegevens of bescheiden die zij heeft overgelegd op grond van artikel 2b, eerste lid, onderdelen b tot en met h en i, onder 2°, onverwijld en wijzigingen in de overige in artikel 2b, eerste tot en met derde lid, bedoelde gegevens en bescheiden tenminste eenmaal per kwartaal schriftelijk aan de Autoriteit Financiële Markten.
5. Een melding als bedoeld in het eerste tot en met vierde lid wordt ondertekend door tenminste een van de personen die het dagelijks beleid van de accountantsorganisatie, auditorganisatie van een derde land onderscheidenlijk het auditkantoor bepalen.

D

Artikel 4 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid, onderdeel b, wordt na "artikel 12c, eerste lid," ingevoegd: onderscheidenlijk artikel 12e, tweede lid,.
2. In het eerste lid, onderdeel d, vervalt na "onderdeel c;": en.
3. Onder verlettering van onderdeel e tot f wordt een onderdeel ingevoegd, luidende: e. de in artikel 2b, eerste lid, bedoelde gegevens; en.
4. In het derde lid wordt "tweede en derde" vervangen door: tweede tot en met vierde.

E

De artikelen 8 en 9 komen te luiden:

Artikel 8

1. Een accountantsorganisatie voert een beleid ten aanzien van het stelsel van kwaliteitsbeheersing. De procedures en gedragslijnen, bedoeld in artikel 24bis, eerste lid, onderdeel c, van de richtlijn met betrekking tot de interne organisatie van de accountantsorganisatie en het beleid, bedoeld in artikel 18b van de wet maken onderdeel uit van dat beleid.
2. De accountantsorganisatie legt het in het eerste lid bedoelde beleid schriftelijk vast.
3. De accountantsorganisatie deelt het in het eerste lid bedoelde beleid mede aan haar medewerkers en maakt dit voor hen toegankelijk.
4. De accountantsorganisatie bewaart het beleid, bedoeld in het eerste lid, gedurende tenminste zeven jaren nadat het is vastgelegd.

Artikel 9

1. Het stelsel van kwaliteitsbeheersing bevat onder andere procedures, beschrijvingen en standaarden als bedoeld in de artikelen 11, tweede lid, en 16, die ten doel hebben de naleving door de accountantsorganisatie te waarborgen van de bij en krachtens de artikelen 14 tot en met 24b van de wet gestelde regels. Het stelsel van kwaliteitsbeheersing voldoet aan de in artikel 24bis, eerste lid, onderdelen b en e tot en

met h, en tweede lid van de richtlijn opgenomen eisen met betrekking tot de interne organisatie van de accountantsorganisatie.

2. De accountantsorganisatie legt het in het eerste lid bedoelde stelsel van kwaliteitsbeheersing schriftelijk vast.

3. Het stelsel van kwaliteitsbeheersing, bedoeld in het eerste lid, maakt onderdeel uit van het transparantieverlag, bedoeld in artikel 13 van de verordening, van een accountantsorganisatie die controles verricht bij een organisatie van openbaar belang.

4. De accountantsorganisatie deelt het in het eerste lid bedoelde stelsel van kwaliteitsbeheersing mede aan haar medewerkers en maakt dit voor hen toegankelijk.

5. De accountantsorganisatie bewaart het stelsel van kwaliteitsbeheersing gedurende tenminste zeven jaren nadat het is vastgelegd.

F

Na artikel 9 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 9a

1. De accountantsorganisatie evalueert jaarlijks het stelsel van kwaliteitsbeheersing, bedoeld in artikel 9, en voldoet daarbij aan artikel 24bis, eerste lid, onderdeel k, van de richtlijn opgenomen eisen met betrekking tot die evaluatie.

2. De accountantsorganisatie evalueert de procedures en gedragslijnen en het beleid, bedoeld in artikel 8, eerste lid, tweede volzin, en voldoet daarbij aan de in artikel 24bis, eerste lid, onderdeel k, van de richtlijn opgenomen eisen met betrekking tot die evaluatie.

G

Artikel 11 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het derde lid wordt als volgt gewijzigd:

a. Onderdeel i, komt te luiden:

i. de gegevens die worden vastgelegd ingevolge de artikelen 6 tot en met 8 van de verordening en de artikelen 12, tweede lid, 13, tweede lid, 15a, eerste en tweede lid, 17, tweede lid, en 37, tweede lid; en;

b. Onderdeel j komt te luiden:

j. de overige relevante gegevens en bescheiden die van belang zijn voor het toezicht op de naleving van de bij of krachtens de wet, de Wet op het accountantsberoep en de verordening gestelde regels.

2. In het vijfde lid wordt "twee maanden" vervangen door: 60 dagen.

H

Artikel 12 komt te luiden:

Artikel 12

1. Alvorens een opdracht voor een wettelijke controle te aanvaarden of te continueren, beoordeelt de accountantsorganisatie of:

- a. zij voldoet aan het gestelde bij en krachtens paragraaf 3.1.2 van de wet en, voor zover van toepassing, paragraaf 3.1.3 van de wet en de verordening;
  - b. er sprake is van bedreigingen voor haar onafhankelijkheid en wat er gedaan wordt om deze bedreigingen te beperken;
  - c. zij kan voldoen aan artikel 15; en
  - d. de controlecliënt integer is.
2. De accountantsorganisatie legt de beoordeling, bedoeld in het eerste lid, schriftelijk vast.
  3. De accountantsorganisatie waarborgt dat haar medewerkers haar de informatie verstrekken die van belang is voor de beoordeling.

I

Artikel 13, eerste lid, komt te luiden:

1. Een accountantsorganisatie beëindigt een opdracht tot het verrichten van een wettelijke controle, indien na aanvaarding of continuering ervan:
  - a. informatie bekend wordt die, was zij haar bekend geweest op het moment van aanvaarding of continuering van de opdracht, ertoe zou hebben geleid dat de opdracht niet dan wel in gewijzigde vorm zou zijn aanvaard of gecontinueerd, tenzij deze in gewijzigde vorm kan worden voortgezet;
  - b. de controlecliënt wordt overgenomen door, fuseert met of eigendom verwerft van een andere entiteit en niet wordt voldaan of kan worden voldaan aan de in artikel 22, zesde lid, van de richtlijn opgenomen eisen met betrekking tot de identificatie en evaluatie van die belangen en de naar aanleiding daarvan te nemen maatregelen.

J

Artikel 14 komt te luiden:

Artikel 14

1. Een accountantsorganisatie wijst voor de uitvoering van elke opdracht tot het verrichten van een wettelijke controle een externe accountant aan die bevoegd is tot het uitvoeren van die wettelijke controle.
2. Borging van de kwaliteit van de wettelijke controle, de onafhankelijkheid en de bekwaamheid is voor de accountantsorganisatie het belangrijkste criterium bij de selectie van de externe accountant, bedoeld in het eerste lid.

K

In artikel 15 wordt na "middelen en" ingevoegd: gekwalificeerd.

L

Artikel 15a komt te luiden:

Artikel 15a

1. Een accountantsorganisatie die een wettelijke controle verricht van een geconsolideerde jaarrekening van een groep ondernemingen of instellingen, zorgt ervoor dat de groepsaccountant:
  - a. een controleverklaring afgeeft die voldoet aan daarvoor in artikel 28 van de richtlijn opgenomen eisen en, indien de controlecliënt een organisatie van openbaar belang is, een controleverklaring afgeeft die eveneens voldoet aan de daar in artikel 10 van de verordening opgenomen eisen en daarnaast de in artikel 11 van de verordening bedoelde aanvullende verklaring aan de auditcommissie verstrekt.
  - b. de controlewerkzaamheden evalueert in overeenstemming met daarvoor in artikel 27, eerste lid, van de richtlijn opgenomen eisen;
  - c. in overeenstemming met artikel 27, eerste, onderdeel c, van de richtlijn beschikt over de in dat onderdeel genoemde informatie en documenten en indien hij hieraan niet kan voldoen, de passende maatregelen, bedoeld in artikel 27, tweede lid, van de richtlijn neemt en deze maatregelen meldt aan de Autoriteit Financiële Markten.
2. Met het oog op de verstrekking van gegevens of inlichtingen aan de Autoriteit Financiële Markten in het kader van een kwaliteitsbeoordeling of een onderzoek naar de controle van een geconsolideerde jaarrekening, zorgt de accountantsorganisatie ervoor dat de groepsaccountant voldoet aan de daarvoor in artikel 27, derde lid, van de richtlijn opgenomen eisen.
3. De accountantsorganisatie stelt passende procedures vast om te kunnen voldoen aan het eerste en tweede lid.

M

Artikel 16 vervalt.

N

Artikel 18 komt te luiden:

Artikel 18

De accountantsorganisatie stelt toetsingscriteria op aan de hand waarvan zij vaststelt voor welke andere wettelijke controles dan bij organisaties van openbaar belang een opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordeling overeenkomstig artikel 8 van de verordening plaatsvindt.

O

De artikelen 19 tot en met 21 vervallen.

P

In artikel 22 vervalt het tweede lid alsmede de aanduiding "1" voor het eerste lid.

Q

In artikel 23, eerste lid, wordt "24 van de wet" vervangen door: 24b van de wet en bij de verordening.

R

Artikel 24 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het eerste lid, onderdeel c wordt geletterd d.
2. Het eerste lid, onderdelen a en b, worden vervangen door drie onderdelen, luidende:
  - a. een overzicht van de overtredingen van de bij en krachtens de artikelen 13 tot en met 24b van de wet en bij de verordening gestelde regels, voor zover deze bekend zijn bij de in artikel 23, eerste lid, bedoelde persoon of de personen die het dagelijks beleid van de accountantsorganisatie bepalen en hiervoor een boete kan worden opgelegd in de tweede of derde categorie dan wel sprake is van structurele overtredingen van eenzelfde regel;
  - b. een overzicht van de overtredingen van de bij of krachtens de artikelen 25 tot en met 31 van de Wta gestelde regels, voor zover deze bekend zijn bij de in artikel 23, eerste lid, bedoelde persoon of de personen die het dagelijks beleid van de accountantsorganisatie bepalen en voor zover deze bekend zijn bij de in artikel 23, eerste lid, bedoelde persoon of de personen die het dagelijks beleid van de accountantsorganisatie bepalen en deze geen kleine inbreuk als bedoeld in artikel 24, ter, derde lid, van de richtlijn zijn en;
  - c. maatregelen die de accountantsorganisatie heeft genomen jegens de medewerkers die bij de in onderdeel a of b bedoelde overtredingen betrokken zijn geweest, met inbegrip van de daaraan ten grondslag liggende overwegingen;.
3. In het tweede lid wordt "onderdeel b" vervangen door: onderdelen c en d.

S

In artikel 26, eerste lid, wordt na "desbetreffende externe accountant" ingevoegd: of, indien de externe accountant een wettelijke auditor als bedoeld in artikel 27, eerste lid, van de wet is, de naam en het inschrijfnummer bij de met de beroepsorganisatie vergelijkbare organisatie van de lidstaat waarin hij is toegelaten.

T

In het opschrift van hoofdstuk 6 wordt "derde" vervangen door: vierde.

U

De artikelen 30 en 31 worden vervangen door vier artikelen, luidende:

Artikel 30

Een accountantsorganisatie geniet of bezit geen materieel of financieel belang in een controlecliënt waarvan zij de wettelijke controle verricht en koopt of verkoopt geen financiële instrumenten die door die controlecliënt worden uitgegeven, gegarandeerd of

anderzijds ondersteund, tenzij sprake is van de in artikel 22, tweede lid, van de richtlijn genoemde uitzondering op dat verbod.

Artikel 31

1. Een accountantsorganisatie oefent geen invloed uit op de uitkomst van een wettelijke controle, indien:

- a. zij financiële instrumenten van de controlecliënt bezit of financiële instrumenten als bedoeld in artikel 22, vierde lid, onderdeel b, van de richtlijn bezit van een entiteit die met die cliënt verbonden is;
- b. zij met de controlecliënt een relatie als bedoeld in artikel 19, tweede lid, van de wet onderhoudt.

2. Het eerste lid, onderdeel a, is niet van toepassing indien sprake is van de in artikel 22, vierde lid, onderdeel b, van de richtlijn genoemde uitzondering.

Artikel 31a

Een accountantsorganisatie vraagt of accepteert geen geldelijke of andere geschenken van de controlecliënt of entiteiten die met de controlecliënt verbonden zijn, tenzij een objectieve, redelijke en geïnformeerde derde de waarde daarvan als verwaarloosbaar of onbeduidend zou beschouwen.

Artikel 31b

Een accountantsorganisatie zorgt ervoor dat haar werknemers en andere personen die werkzaam zijn onder haar verantwoordelijkheid en betrokken zijn bij een wettelijke controle:

- a. voldoen aan de artikelen 30 en 31;
- b. geen dienstverband bij de controlecliënt hebben of hebben gehad in de zin van artikel 22, vierde lid, onder c, van de richtlijn.

V

Aan artikel 32, eerste lid, wordt een volzin toegevoegd, luidende:

Gedraglijnen en procedures ter waarborging van de naleving van artikel 27 maken onderdeel uit van dit beleid.

W

In het opschrift van hoofdstuk 8 wordt "derde" vervangen door: vierde.

X

Artikel 38a, eerste lid, onderdeel a, onder 8, komt te luiden:

8°. aan de persoon die overeenkomstig artikel 8, tweede lid, van de verordening een opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordeling verricht of de persoon, bedoeld in artikel 23, eerste lid;.

Y

Artikel 40 komt te luiden:

Artikel 40

De toezichthouder kan een bestuurlijke boete opleggen bij overtreding van de artikelen 3, eerste tot en met vijfde lid, 5, 7, 8, eerste tot en met het derde lid, 9, eerste tot en met vierde lid, 9a, 10, eerste tot en met derde lid, 11, eerste tot en met het zesde lid, 12, eerste, tweede en derde lid, 13, eerste en tweede lid, 14, eerste en tweede lid, 15, 15a, eerste tot en met derde lid, 16, 17, eerste en tweede lid, 18, 22, 23, eerste tot en met derde lid, 24, eerste lid, onderdelen a, b en c, tweede en derde lid, 25, 26, eerste lid, 27, 28, 29, eerste en tweede lid, 30, 31, 31a, 32, eerste tot en met het vierde lid, 33, eerste en tweede lid.

ARTIKEL II

Het **Besluit bestuurlijke boetes financiële sector** wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 14 wordt als volgt gewijzigd:

1. De volgende artikelen met bijbehorende boetecategorienummers vervallen:

Artikel 19, tweede lid

Artikel 24, eerste en tweede lid

Artikel 24a, eerste tot en met derde lid

2. In numerieke volgorde worden de volgende artikelen met bijbehorende boetecategorienummers ingevoegd:

Artikel 18a	2
Artikel 18b, eerste lid	2
Artikel 19, tweede lid	3
Artikel 19, derde lid	3
Artikel 19, vijfde lid	2
Artikel 19a	2
Artikel 24	3
Artikel 24b, eerste lid	3
Artikel 24b, tweede lid	3

B

Artikel 15 wordt als volgt gewijzigd:

1. De volgende artikelen met bijbehorende boetecategorienummers vervallen:

Artikel 8, derde lid

Artikel 8, vijfde lid

Artikel 9

Artikel 10, eerste lid

Artikel 10, tweede lid
Artikel 14
Artikel 15a, eerste tot en met vijfde lid
Artikel 18, eerste lid
Artikel 18, tweede lid
Artikel 19, eerste tot en met vijfde lid
Artikel 20, eerste lid
Artikel 20, tweede lid
Artikel 20, derde lid
Artikel 21
Artikel 22, eerste lid
Artikel 22, tweede lid
Artikel 30, eerste lid
Artikel 30, tweede lid
Artikel 31

2. In numerieke volgorde worden de volgende artikelen met bijbehorende boetecategorienummers ingevoegd:

Artikel 3, vierde lid	2
Artikel 3, vijfde lid	1
Artikel 8, derde lid	1
Artikel 9, eerste tot en met derde lid	2
Artikel 9, vierde en vijfde lid	1
Artikel 9a, eerste en tweede lid	2
Artikel 10, eerste en tweede lid	2
Artikel 10, derde lid	1
Artikel 14, eerste en tweede lid	2
Artikel 15a, eerste tot en met derde lid	2
Artikel 18	2
Artikel 22	3
Artikel 30	2
Artikel 31, eerste lid	3
Artikel 31a	2
Artikel 31b	2

C

Na artikel 16 wordt een nieuw artikel toegevoegd, luidende:

Artikel 16a

Overtreding van een voorschrift, gesteld in een hierna genoemd artikel van verordening (EU) nr. 537/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 16 april 2014 betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang (PbEU 2014, L 158) is als volgt beboetbaar:

Artikel 4, eerste tot en met derde lid	2
Artikel 5, eerste lid	3

Artikel 5, vierde en vijfde lid	3
Artikel 6, eerste lid	3
Artikel 6, tweede lid	2
Artikel 7	2
Artikel 8, eerste lid	3
Artikel 8, tweede tot en met zevende lid	2
Artikel 10, eerste lid	3
Artikel 10, tweede lid	2
Artikel 10, derde lid	1
Artikel 10, vierde lid	2
Artikel 11, eerste en tweede lid	2
Artikel 11, vierde lid	2
Artikel 11, vijfde lid	2
Artikel 12, eerste lid	2
Artikel 13, eerste lid	2
Artikel 13, tweede en derde lid	1
Artikel 14	2
Artikel 15	2
Artikel 16, eerste tot en met zesde lid	2
Artikel 17, eerste lid	3
Artikel 17, derde lid	3
Artikel 17, vijfde lid	3
Artikel 17, zevende lid	3
Artikel 18	2

ARTIKEL III

Het **Besluit van 26 juli 2008 tot uitvoering van artikel 41 van Richtlijn nr. 2006/43/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 17 mei 2006 betreffende de wettelijke controles van jaarrekeningen en geconsolideerde jaarrekeningen, tot wijziging van de Richtlijnen nr. 78/660/EEG en nr. 83/349/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen en houdende intrekking van Richtlijn nr. 84/253/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen (Stb. 2008, 323)** wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 2 komt te luiden:

Artikel 2

1. Een auditcommissie is voor de toepassing van dit artikel samengesteld uit leden van de raad van commissarissen of uit leden van het bestuursorgaan die niet belast zijn met het uitvoerend bestuur.
2. Een organisatie van openbaar belang stelt een auditcommissie in die de volgende taken uitoefent:
  - a. het in kennis stellen van het bestuursorgaan of de raad van commissarissen van de rechtspersoon van het resultaat van de wettelijke controle van de jaarrekening en de

geconsolideerde jaarrekening, waarbij wordt toegelicht op welke wijze de wettelijke controle heeft bijgedragen aan de integriteit van de financiële verslaggeving en welke rol de auditcommissie in dat proces heeft gespeeld;

b. het monitoren van het financiële-verslaggevingsproces en het doen van voorstellen om de integriteit van het proces te waarborgen;

c. het monitoren van de doeltreffendheid van het interne beheersingssysteem, het eventuele interne auditsysteem en het risicomanagementsysteem van de rechtspersoon;

d. het monitoren van de wettelijke controle van de jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening, in het bijzonder de uitvoering van de controle met inachtneming van de beoordeling van de Autoriteit Financiële Markten overeenkomstig artikel 26, zesde lid, van Verordening (EU) nr. 537/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 16 april 2014 betreffende de specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang en tot intrekking van Besluit 2005/909/EG van de Commissie (PbEU 2014, L 158).

e. het beoordelen en monitoren van de onafhankelijkheid van de externe accountant of het accountantskantoor, waarbij met name wordt gelet op de verlening van nevendiensten aan de gecontroleerde entiteit;

f. het vaststellen van de procedure voor de selectie van de externe accountant of het accountantskantoor en de voordracht tot verlening van de opdracht tot het verrichten van de wettelijke controle van de jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening overeenkomstig artikel 16 van Verordening (EU) nr. 537/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 16 april 2014 betreffende de specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang en tot intrekking van Besluit 2005/909/EG van de Commissie (PbEU 2014, L 158).

3. Bij de samenstelling van de auditcommissie wordt rekening gehouden met de gewenste deskundigheid van de leden ten aanzien van de aard van de onderneming en haar activiteiten. De meerderheid van de leden, waaronder de voorzitter, is onafhankelijk. De voorzitter wordt benoemd door de raad van commissarissen of door de leden van het bestuursorgaan die niet belast zijn met het uitvoerend bestuur dan wel door de leden van de auditcommissie. Tenminste één lid is deskundig met betrekking tot het opstellen en de controle van de jaarrekening.

4. In afwijking van het tweede lid kan een orgaan worden aangewezen dat de taken van de auditcommissie uitoefent. Het derde lid is van overeenkomstige toepassing. In het bestuursverslag wordt opgave gedaan van het aangewezen orgaan en de samenstelling daarvan.

B

Na artikel 5 wordt een artikel toegevoegd, luidende:

Artikel 6

Dit besluit wordt aangehaald als: Besluit instelling auditcommissie bij organisaties van openbaar belang.

Artikel IV

Dit besluit treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip.

Artikel V

Dit besluit wordt aangehaald als: Implementatiebesluit wijzigingsrichtlijn en verordening wettelijke controles jaarrekeningen.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

De Minister van Financiën,

De Minister van Veiligheid en Justitie,

NOTA VAN TOELICHTING

Algemeen

§ 1. Inleiding

Dit besluit strekt tot implementatie van richtlijn nr. 2014/56/EU van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 16 april 2014 tot wijziging van Richtlijn 2006/43/EG betreffende de wettelijke controles van jaarrekeningen en geconsolideerde jaarrekeningen (PbEU 2014, L 158), hierna: de wijzigingsrichtlijn. Tevens zijn aanpassingen opgenomen in verband met de introductie van een bij de richtlijn behorende verordening. Deze verordening, Verordening (EU) nr. 537/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 16 april 2014 betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang (PbEU 2014, L 158), richt zich specifiek op wettelijke controles van organisaties van openbaar belang (OOB's) en wordt hierna aangehaald als: de verordening. De wettelijke aanpassingen die noodzakelijk zijn ter implementatie van de wijzigingsrichtlijn en de verordening zijn opgenomen in Wijziging van de Wet toezicht accountantsorganisaties, het Burgerlijk Wetboek, en enige andere wetten ter implementatie van richtlijn nr. 2014/56/EU van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 16 april 2014 tot wijziging van Richtlijn 2006/43/EG betreffende de wettelijke controles van jaarrekeningen en geconsolideerde jaarrekeningen (PbEU 2014, L 158) en ter implementatie van verordening (EU) nr. 537/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 16 april 2014 betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang (PbEU 2014, L 158) (hierna: de implementatiewet). In de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel van de implementatiewet is een toelichting opgenomen over de inhoud van de wijzigingsrichtlijn en de implementatiewet. Vanwege de aanpassing van het Besluit van 26 juli 2008 (Stb. 2008, 323) over de auditcommissie is het besluit mede namens de Minister van Veiligheid en Justitie opgesteld.

§ 2. Wijze van implementatie

Dit besluit bevat nadere regels ter implementatie van de wijzigingsrichtlijn en de verordening, ter uitvoering van diverse bepalingen in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), waarin de belangrijkste voorschriften ter implementatie van de richtlijn en de verordening zijn opgenomen. De meeste van deze regels zijn opgenomen in het Besluit toezicht accountantsorganisaties (Bta). Overige besluiten die worden aangepast zijn het Besluit bestuurlijke boetes financiële sector en het Besluit van 26 juli 2008 tot uitvoering van artikel 41 van Richtlijn nr. 2006/43/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 17 mei 2006 betreffende de wettelijke controles van jaarrekeningen en geconsolideerde jaarrekeningen, tot wijziging van de Richtlijnen nr. 78/660/EEG en nr. 83/349/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen en houdende intrekking van Richtlijn nr. 84/253/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen (Stb. 2008, 323) (hierna: het besluit auditcommissie). In het Bta zijn reeds voorschriften opgenomen met betrekking tot de diverse onderwerpen waarop de wijzigingsrichtlijn en verordening zien. Voor zover deze voorschriften niet in strijd zijn met of ingaan tegen de wijzigingsrichtlijn en de verordening, zijn zij in stand gelaten. Hierdoor kan het Bta met betrekking tot bepaalde onderwerpen een uitgebreidere regeling bevatten, dan waartoe de wijzigingsrichtlijn en de verordening

verplichten. De wijzigingen die in dit besluit zijn opgenomen, gaan niet verder dan de wijzigingsrichtlijn en de verordening voorschrijven.

Richtlijn 2006/43/EG van het Europees Parlement en de Raad van 17 mei 2006 betreffende de wettelijke controles van jaarrekeningen en geconsolideerde jaarrekeningen, tot wijziging van de richtlijnen 78/660/EEG en 83/349/EEG van de Raad en houdende intrekking van Richtlijn 84/253/EEG van de Raad (hierna: de richtlijn), die door de wijzigingsrichtlijn is aangepast, bevat diverse voorschriften die van toepassing zijn op accountantsorganisaties of externe accountants. Beide zijn verplicht om bepaalde regels (bijvoorbeeld met betrekking tot de onafhankelijkheid of geheimhouding) in acht te nemen. De externe accountant en de accountantsorganisatie zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de wettelijke controle. De accountantsorganisatie aanvaardt de opdracht tot het uitvoeren van de wettelijke controle en dient zijn organisatie zodanig in te richten dat de kwaliteit van de wettelijke controle is geborgd. Het aangrijpingspunt van het toezicht van de AFM is de accountantsorganisatie die vergunninghouder is en door de AFM een bestuurlijke sanctie kan worden opgelegd bij overtredingen. Dat neemt niet weg dat de AFM naast het toezicht op accountantsorganisaties ook toezicht houdt op externe accountants die voor die accountantsorganisaties werkzaam zijn en als klager kan optreden in een tegen die accountant aan te spannen tuchtprocedure. De mogelijkheid om als klager in tuchtprocedures op te treden, staat echter voor een ieder open en is geen exclusieve bevoegdheid van de AFM, zoals het Wta-toezicht wel is.

In de huidige situatie zijn de meeste regels voor accountantsorganisaties waarop de AFM toezicht houdt vastgelegd in de Wta en het Bta. Enkele bepalingen zijn ook opgenomen in de Verordening accountantsorganisaties (VAO) van de Nederlandse beroepsorganisaties van accountants (NBA). Met dit besluit wordt het toezicht op accountantsorganisaties, zoals dat door de richtlijn wordt vereist, meer binnen de Wta en het Bta gebracht. Dit betekent dat bepalingen van verordeningen en nadere voorschriften van de NBA die van toepassing zijn op accountantsorganisaties die wettelijke controles verrichten en in een onderwerp voorzien dat ook in dit besluit wordt geregeld, vanaf het moment van inwerkingtreding van dit besluit van rechtswege vervallen (artikel 21, tweede lid, van de Wet op het accountantsberoep). Thans zijn accountantsorganisaties op grond van artikel 34 van het Bta verplicht zich aan de VAO te houden. Door deze grondslag in het Bta houdt de AFM ook toezicht op de naleving van de VAO. Het streven is om ook onderwerpen uit de VAO die niet door de richtlijn worden bestreken in het Bta te regelen. De VAO zou daarmee geheel kunnen vervallen. Aangezien dit besluit enkel strekt tot implementatie van de richtlijn, wordt het overbrengen van de overige VAO-onderwerpen naar het Bta meegenomen in het besluit waarin aanvullende maatregelen voor accountantsorganisaties worden opgenomen, dat thans in voorbereiding is. In datzelfde besluit zal ook worden geregeld dat artikel 34 van het Bta vervalt.

Ten aanzien van de regels die voor externe accountants gelden blijft de NBA, als beroepsorganisaties met regelgevende bevoegdheid voor accountants, een belangrijke rol vervullen. De bevoegdheid voor de NBA om in dat verband verordeningen en nadere regels vast te stellen, is vastgelegd in de Wet op het accountantsberoep. Zoals elk openbaar lichaam geeft de NBA hierbij ook uitvoering aan de relevante Europese richtlijnen en verordeningen. Het grootste deel van de voorschriften voor externe

accountants ter implementatie van de richtlijn worden in de Wta en het Bta opgenomen. Verdere uitwerking zal plaatsvinden in een wijziging van de relevante verordeningen en nadere regelingen van de NBA die in de eerste helft van 2016 zal plaatsvinden. Hiermee wordt de naleving van de desbetreffende bepalingen niet onttrokken aan de verantwoordelijkheid van de accountantsorganisatie waar de externe accountant werkt. Op grond van artikel 14 van de Wta heeft de accountantsorganisatie er zorg voor te dragen dat de externe accountants die bij haar werkzaam zijn voldoen aan het bij of krachtens afdeling 3.2. van de Wta bepaalde. Daaronder vallen ook de door de NBA vast te stellen verordeningen en nadere regelingen. Een overtreding van de externe accountant kan dan ook betekenen dat de accountantsorganisatie de zorgplicht van artikel 14 van de Wta overtreedt.

Er is in dit besluit voor gekozen om diverse bepalingen uit de richtlijn die een uitwerking bevatten van reeds in de Wta opgenomen normen te implementeren door naar die betreffende bepalingen in de richtlijn te verwijzen. De betreffende verwijzende bepaling in het besluit is dan wel zodanig opgesteld dat eruit blijkt op welk onderwerp die bepaling betrekking heeft. De richtlijnbeepaling waarnaar wordt verwezen is veelal van toepassing op "auditkantoren". Nederlandse accountantsorganisaties kwalificeren als auditkantoor in de zin van de richtlijn, zodat die richtlijnbeepalingen dus ook op hen van toepassing zijn.

§ 3. Hoofdpunten van het besluit

De belangrijkste inhoudelijke wijzigingen die op basis van dit besluit in het Bta zijn opgenomen, hebben betrekking op de registratie van auditkantoren, het stelsel van kwaliteitsbeheersing van accountantsorganisaties en de onafhankelijkheidseisen.

Auditkantoren die in een andere lidstaat zijn toegelaten tot het uitvoeren van wettelijke controles, kunnen uit hoofde van het nieuwe artikel 12e van de Wta in Nederland worden erkend voor het uitvoeren van wettelijke controles (zie artikelsgewijze toelichting bij artikel 12e van de implementatiewet). Hiertoe worden deze auditkantoren ingeschreven in het AFM-register. Zoals ook voor de registratie van auditororganisaties uit derde landen het geval is, wordt in het Bta bepaald welke gegevens auditkantoren bij een aanvraag voor een registerinschrijving moeten aanleveren, welke informatie over die kantoren in het register wordt opgenomen en hoe wijzigingen van deze gegevens aan de AFM moeten worden gemeld.

Artikel 24bis van de richtlijn bevat diverse eisen die worden gesteld aan de interne organisatie van auditkantoren. Veel van deze eisen passen binnen het stelsel van kwaliteitsbeheersing dat accountantsorganisaties moeten toepassen en waaraan in de Wta en Bta al eisen worden gesteld. De relevante in artikel 24bis opgenomen eisen zijn in hoofdstuk 5, paragraaf 6 van het Bta geïmplementeerd, waarbij de reeds geldende nationale eisen ten aanzien van het stelsel van kwaliteitsbeheersing zoveel mogelijk in stand zijn gehouden. In de richtlijn richten de eisen zich tot de interne organisatie van wettelijke auditors en auditkantoren. Het Nederlandse stelsel is zodanig dat elke vergunninghouder die onder toezicht van de AFM staat, dus ook externe accountants die als eenmanszaak hun bedrijf voeren, als accountantsorganisatie worden aangemerkt. De eisen met betrekking tot het stelsel van kwaliteitsbeheersing richten zich om die reden alleen tot accountantsorganisaties.

De wijzigingsrichtlijn bevat diverse nieuwe regels met betrekking tot de onafhankelijkheid van auditkantoren en wettelijke auditors. Voor accountantsorganisaties zijn deze regels met de implementatiewet en dit besluit geïmplementeerd in de Wta en het Bta. De regels voor onafhankelijkheid van externe accountants zijn ook uitgewerkt in de verordeningen en nadere regelingen van de NBA.

§ 4. Effecten bedrijfsleven; administratieve lasten en nalevingskosten

In deze paragraaf worden de administratieve lasten en de nalevingskosten voor het bedrijfsleven beschreven als gevolg van dit besluit. In de memorie van toelichting bij de implementatiewet is een uitgebreidere toelichting opgenomen over deze berekeningswijze en de daarvoor gebruikte methode. De berekening in deze paragraaf sluit bij dit wetsvoorstel aan. Uit het besluit vloeien alleen nalevingskosten, en geen administratieve lasten, voort.

Het gros van de nalevingskosten die door dit besluit wordt veroorzaakt, vloeit voort uit de implementatie van artikel 24bis van de richtlijn. Het eerste lid van dit artikel verplicht accountantsorganisaties ertoe om diverse soorten gedragslijnen, procedures, controlemechanismen, regelingen en andere systemen vast te stellen, die in de onderdelen a tot en met j worden genoemd. Twee van deze onderdelen (d en j) zijn meegenomen in de implementatiewet en de daarmee verbonden eenmalige nalevingskosten worden hierbij geschat op € 3.823.360,-. Een ander onderdeel (i) kent al een vergelijkbare verplichting in het huidige artikel 32 van het Besluit en wordt dus niet andermaal in deze berekening meegenomen. Alleen de onderdelen b, c, e, f en g worden wel met dit besluit geïmplementeerd. Dit zijn vergelijkbare verplichtingen als de onderdelen d en j en het is dus gerechtvaardigd aan te nemen dat hieraan ook vergelijkbare nalevingskosten verbonden zijn. Aangezien het 2,5 keer zoveel onderdelen zijn als in de implementatiewet zijn meegenomen en het vergelijkbare verplichtingen met vergelijkbare nalevingskosten betreft, leveren deze onderdelen $2,5 \times € 3.823.360,- = € 9.558.400,-$ aan eenmalige nalevingskosten.

Artikel 24bis, eerste lid, onderdeel k, van de richtlijn verplicht ertoe om de in de onderdelen a tot met j genoemde systemen regelmatig te evalueren en in voorkomend geval eventuele tekortkomingen te verhelpen. Bij de berekening van deze kosten wordt uitgegaan van een gemiddelde tijdbesteding per kantoor van 180 uur per jaar, 412 kantoren en een intern uurtarief van € 58,-. De jaarlijkse nalevingskosten worden daarmee geschat op € 4.301.280,-. Een groot deel van deze nalevingskosten zullen overigens ook thans al gemaakt worden op grond van de huidige verplichting van accountantsorganisaties om een stelsel van kwaliteitsbeheersing in stand te houden. Over de wijze waarop het stelsel moet worden ingericht waren vooralsnog geen specifieke voorschriften gesteld.

Naast bovengenoemde nalevingskosten zijn er nog een aantal andere bepalingen die beperkte invloed op nalevingskosten hebben.

Wijziging artikel 12 van het Bta: De beoordeling die voorafgaand aan een controle wordt uitgevoerd, wordt enigszins verbreed. Ook moet beoordeeld worden of er sprake is van

bedreigingen van de onafhankelijkheid. De stijging van de nalevingskosten die hieraan verbonden zijn, worden zeer beperkt geacht.

Wijziging artikel 24 van het Bta: De verplichting van accountantsorganisaties om een overzicht van overtredingen te maken wordt enigszins verbreed. Ook overtredingen die door de externe accountant worden gemaakt (afdeling 3.2 van de Wta), zullen onderdeel uitmaken van dit overzicht. Onder het oude artikel 25 zijn dit alleen de voorschriften die voor accountantsorganisaties gelden. De stijging van de nalevingskosten die hieraan verbonden zijn, worden zeer beperkt geacht.

Tegenover de voornoemde stijging van nalevingkosten, staat ook een vermindering van de nalevingskosten van het Bta. Verplichtingen voor accountantsorganisaties die controles verrichten bij organisaties van openbaar belang komen te vervallen, voor zover deze verplichtingen voortvloeien uit de verordening (zie transparantieverslag in voormalig artikel 30 Bta). Volgens de systematiek op basis waarvan de administratieve lasten worden berekend, tellen dit type nalevingkosten niet mee in de berekening. Aangezien alleen het beperkte aantal kantoren dat controles verricht bij organisaties van openbaar belang aan deze verplichting hoeft te voldoen wordt ook deze daling van de nalevingskosten beperkt geacht.

§ 4. Toezichtkosten

In het hoofdstuk toezichtkosten in de memorie van toelichting bij de implementatiewet zijn alle toezichtkosten die samenhangen met de wijzigingsrichtlijn meegenomen. De daarin genoemde toezichtkosten hebben dus ook betrekking op de toezichtskosten die door dit besluit worden veroorzaakt.

Artikelsgewijs

ARTIKEL I

A

In het opschrift van hoofdstuk 2 van het Bta is opgenomen op welke wettelijke grondslagen de regels van dit hoofdstuk zijn gebaseerd. Door de wijziging van het opschrift van hoofdstuk 2 van het Bta wordt artikel 12e, vierde lid, van de Wta in dit opschrift opgenomen. Artikel 12e van de Wta is de grondslag van het nieuwe artikel 2b dat in hoofdstuk 2 van het Bta wordt gevoegd.

B

In het nieuwe artikel 2b van het Bta zijn de gegevens opgenomen die moeten worden verstrekt bij een aanvraag tot registratie van auditkantoren uit andere lidstaten die aldaar reeds over een vergunning beschikken. Het nieuwe artikel 3bis van de richtlijn bepaalt dat deze kantoren in de ontvangende lidstaten geen toelatingsprocedure op grond van artikel 3 van de richtlijn hoeven te doorlopen om daar wettelijke controles te mogen verrichten en kunnen volstaan met een registratie bij de bevoegde autoriteit van de lidstaat van ontvangst. Deze nieuwe registratieprocedure is vastgelegd in artikel 12e

van de Wta, waarvan het derde artikellid bepaalt dat bij of krachtens amvb regels kunnen worden gesteld ten aanzien van de wijze waarop de aanvraag tot inschrijving wordt ingediend en de bescheiden en gegevens die daarbij worden overlegd. Artikel 17, eerste lid, van de richtlijn noemt de gegevens die voor alle auditkantoren die in de betreffende lidstaat wettelijke controles mogen verrichten, in het register moeten worden opgenomen. Hieronder vallen, naast Nederlandse accountantsorganisaties, ook de auditkantoren die al zijn toegelaten in andere lidstaten. Het is noodzakelijk dat auditkantoren uit andere lidstaten deze gegevens aan de AFM verstrekken als zij zich in het register laten inschrijven. De te verstrekken gegevens komen voor het grootste deel overeen met de gegevens die Nederlandse accountantsorganisaties bij hun vergunningaanvraag moeten verstrekken. Alleen voor zover de betreffende gegevens niet worden genoemd in artikel 3 van de richtlijn en ook niet in het register, bedoeld in artikel 4 van het Bta worden opgenomen, hoeven zij niet in het kader van een aanvraag op grond van artikel 2b van het Bta te worden verstrekt.

In het nieuwe artikel 2b, eerste lid, onderdelen f en i, van het Bta is bij de informatie die moet worden verstrekt over de externe accountants en beleidsbepalers van het auditkantoor ook uitdrukkelijk bepaald dat, indien van toepassing, het inschrijfnummer bij een buitenlandse beroepsorganisatie moet worden verstrekt. Dit hangt samen met artikel 27 van de Wta op basis waarvan ook accountants uit andere lidstaten op basis van het lidmaatschap van hun eigen nationale beroepsorganisatie in Nederland als externe accountant kunnen optreden.

De tekst van het oude artikel 2b vervalt omdat de betreffende materie in het nieuwe artikel 12c, eerste lid, onderdeel d, van de Wta wordt geregeld. In dat onderdeel worden de eisen gesteld ten aanzien van het transparantieverslag van een accountantsorganisatie van een derde land.

C

De wijziging van artikel 3, eerste lid, van het Bta en de toevoeging van het nieuwe vierde lid, hangen samen met het nieuwe artikel 2b van het Bta. Artikel 3 bevat een verplichting om een wijziging van gegevens die in het kader van een eerdere vergunningaanvraag of aanvraag tot inschrijving in het register zijn verstrekt, aan de AFM te melden. Door de wijziging van het eerste lid, moeten ook wijzigingen aan de AFM worden doorgegeven van gegevens of bescheiden die op grond van artikel 2b door auditkantoren uit een andere lidstaat zijn verstrekt. Artikel 3 van het Bta had al betrekking op de wijziging van gegevens die door accountantsorganisaties en auditororganisaties van derde landen waren verstrekt.

Het nieuwe vierde lid van artikel 3 van het Bta bepaalt welke gegevens en bescheiden onverwijld en welke gegevens en bescheiden per kwartaal aan de AFM moeten worden gemeld.

Het nieuwe artikel 3, vijfde lid, van het Bta dient ter implementatie van artikel 19 van de richtlijn dat ook van toepassing is op auditkantoren uit andere lidstaten die zich in Nederland laten registreren. De bepaling verplicht ertoe dat een kennisgeving van wijziging van in het register opgenomen gegevens wordt ondertekend.

D

De wijzigingen van artikel 4 van het Bta dienen ter implementatie van artikel 17 van de richtlijn. Artikel 4 regelt welke gegevens die op basis van een vergunningaanvraag of aanvraag tot inschrijving in het register of de melding van een wijziging daarvan zijn verstrekt, in het register worden opgenomen. Op basis van de wijziging worden ook gegevens met betrekking tot auditkantoren die in een andere lidstaat zijn toegelaten en in Nederland worden geregistreerd (overeenkomstig het nieuwe artikel 2b van het Bta), in het register opgenomen.

E

De nieuwe artikelen 8 en 9 van het Bta dienen ter implementatie van artikel 24bis van de richtlijn dat eisen bevat voor de organisatie van auditkantoren. Er geldt op grond van het huidige artikel 8 van het Bta een algemene verplichting om over een beleid ten aanzien van het stelsel van kwaliteitsbeheersing en een stelsel van kwaliteitsbeheersing te beschikken. Hieraan wordt in hoofdstuk 5 van het Bta al enige uitwerking gegeven. De eisen met betrekking tot het beleid ten aanzien van het stelsel van kwaliteitsbeheersing en een stelsel van kwaliteitsbeheersing zijn in de richtlijn grotendeels vervat onder het begrip "interne organisatie".

Artikel 8

Het nieuwe artikel 8 bevat uitsluitend voorschriften over het beleid ten aanzien van het stelsel van kwaliteitsbeheersing. Het kwaliteitsbeleid geeft de uitwerking weer van de manier waarop het bestuur van de accountantsorganisatie de kwaliteit van de wettelijke controle waarborgt. In tegenstelling tot het stelsel van kwaliteitsbeheersing, waarvoor in artikel 9 een regeling is opgenomen, richt dit beleid zich op aspecten die niet direct betrekking hebben op de uitvoering van de wettelijke controles, zoals het personeelsbeleid en het beloningsbeleid. Het bevorderen van vaktechnische kennis van medewerkers is een aspect van het personeelsbeleid. Het beschikken over passende gedragslijnen en procedures hieromtrent is op grond van artikel 24bis, eerste lid, onderdeel c, van de richtlijn een eis aan de interne organisatie van een accountantsorganisatie. Deze richtlijnverplichting wordt geïmplementeerd door te bepalen dat deze gedragslijnen en procedures onderdeel uitmaken van het beleid ten aanzien van het stelsel van kwaliteitsbeheersing. Het hebben van een passend beloningsbeleid (artikel 24bis, eerste lid, onderdeel j, van de richtlijn) is een richtlijnverplichting die is geïmplementeerd in artikel 18b van de Wta. Door naar dit artikel te verwijzen wordt expliciet gemaakt dat dit beloningsbeleid onderdeel uitmaakt van het kwaliteitsbeleid. Door de expliciete verwijzing naar artikel 24bis, eerste lid, onderdeel c, van de richtlijn en artikel 18b van de Wta wordt het beleid ten aanzien van het stelsel van kwaliteitsbeheersing niet tot deze aspecten beperkt. Artikel 8 blijft een open bepaling waaronder ook niet expliciet genoemde aspecten, zoals het commercieel beleid en het communicatiebeleid moeten worden geschaard.

Voor het overige bevat het nieuwe artikel 8 niet meer eisen ten aanzien van het kwaliteitsbeleid dan op grond van het voormalige artikel 8 al het geval is.

De verplichting om het beleid ten aanzien van het stelsel van kwaliteitsbeheersing ten minste zeven jaren te bewaren wordt gehandhaafd in artikel 8, vierde lid. Wat betreft accountantsorganisaties die controles verrichten bij organisaties van openbaar belang, wordt hierbij gebruik gemaakt van de lidstaattoptie die in artikel 15, tweede alinea, van de verordening is opgenomen.

Artikel 9

Het nieuwe artikel 9 bevat uitsluitend voorschriften met betrekking tot het stelsel van kwaliteitsbeheersing. Artikel 24bis van de richtlijn, noemt diverse aspecten van de interne organisatie van een accountantsorganisatie die ook als onderdeel van het stelsel van kwaliteitsbeheersing kunnen worden beschouwd. In artikel 9, eerste lid, wordt naar die onderdelen verwezen.

De reeds geldende verplichting om het stelsel van kwaliteitsbeheersing schriftelijk vast te leggen wordt opgenomen in het nieuwe artikel 9, tweede lid. Accountantsorganisaties die controles verrichten bij organisaties van openbaar belang geven op grond van artikel 9, derde lid aan deze verplichting invulling door een beschrijving van hun interne kwaliteitscontrolesysteem op te nemen in hun transparantieverlag. Het stelsel van kwaliteitsbeheersing kan worden geacht overeen te komen met het interne kwaliteitscontrolesysteem, zoals dat wordt genoemd in artikel 13 van de verordening waarin eisen met betrekking tot het transparantieverlag van accountantsorganisaties die controles verrichten bij organisaties van openbaar belang zijn opgenomen.

De verplichting om het stelsel van kwaliteitsbeheersing ten minste zeven jaren te bewaren wordt gehandhaafd in artikel 9, vijfde lid. Wat betreft accountantsorganisaties die controles verrichten bij organisaties van openbaar belang, wordt hierbij gebruik gemaakt van de lidstaattoptie die in artikel 15, tweede alinea, van de verordening is opgenomen.

F

Het nieuwe artikel 9a bepaalt dat het stelsel van kwaliteitsbeheersing moet worden geëvalueerd op de wijze zoals dat in artikel 24bis, eerste lid, onderdeel k, van de richtlijn is geregeld. In dit onderdeel is bepaald dat de systemen, interne kwaliteitscontrolemechanismen en regelingen die zijn vastgesteld in overeenstemming met de richtlijn en, in voorkomend geval, de verordening, worden geëvalueerd op toereikendheid en doeltreffendheid. Als uit deze evaluatie tekortkoming blijken, dienen passende maatregelen te worden genomen om die te verhelpen. De evaluatie is in het bijzonder gericht op het interne kwaliteitsbeheersingssysteem ter waarborging van de kwaliteit van de wettelijke controle (artikel 24bis, eerste lid, onderdeel g, van de richtlijn) wat in de Nederlandse context het stelsel van kwaliteitsbeheersing is. Dit interne kwaliteitsbeheersingssysteem moet in elk geval jaarlijks worden geëvalueerd, zoals in artikel 9a, eerste lid, is bepaald.

Voor de evaluatie van overige systemen is in artikel 9a, tweede lid, een bepaling opgenomen. Over de frequentie van de evaluatie daarvan worden in artikel 24bis geen voorschriften gesteld. Het is in elk geval van belang dat de evaluatie met een zodanige regelmaat wordt uitgevoerd dat tekortkomingen waaruit ernstige overtredingen of

kwaliteitsverlies bij de controle kunnen voortkomen, tijdig kunnen worden geconstateerd om die overtredingen of het kwaliteitsverlies te voorkomen. Artikel 24bis, eerste lid, onderdeel k, van de richtlijn bevat voorts een verplichting om de bevindingen van de evaluaties en de voorgestelde maatregelen om het interne kwaliteitsbeheersingssysteem aan te passen te documenteren.

G

De wijziging van artikel 11, derde lid, onderdeel i, van het Bta dient ter implementatie van artikel 24ter, vijfde lid, tweede alinea, van de richtlijn. In deze alinea worden de gegevens genoemd die het auditkantoor of de wettelijke auditor moet opnemen in het controledossier. Dit betreft de gegevens welke uit hoofde van artikel 22ter, eerste lid, van de richtlijn en de artikelen 6 tot en met 8 van de verordening zijn geregistreerd. De implementatie vindt plaats door te verwijzen naar de artikelen 6 tot en met 8 van de verordening en de artikelen in het besluit die dienen ter implementatie van artikel 22ter. De implementatie van de verplichting op grond van artikel 24ter, vijfde lid, derde alinea, van de richtlijn om ook gegevens en documenten in het controledossier op te nemen die dienen ter ondersteuning van de verklaring, vloeit reeds voort uit artikel 11, derde lid, onderdeel j, van het Bta.

Door de wijziging van het vijfde lid wordt nauwer aangesloten bij de tekst van artikel 24, vijfde lid, van de richtlijn, waarin niet een termijn van "twee maanden", maar van "60 dagen" wordt genoemd.

H

Het nieuwe artikel 12 van het Bta implementeert artikel 22ter van de richtlijn, waarin wordt voorgeschreven dat voorafgaand aan de aanvaarding of verlenging van de opdracht om een wettelijke controle te verrichten wordt geëvalueerd of een controle door het auditkantoor kan worden uitgevoerd. Hierbij moet worden beoordeeld of wordt voldaan aan diverse eisen die worden genoemd in artikel 12, eerste lid, onderdelen a tot en met d, van het Bta.

In onderdeel a wordt bepaald dat de accountantsorganisatie nagaat of wordt voldaan aan de eisen die ingevolge de Wta worden gesteld. Hieronder vallen alle materiële normen waaraan accountantsorganisaties moeten voldoen, waaronder de onafhankelijkheidsvoorschriften en de eis dat de controle wordt uitgevoerd door een bevoegde externe accountant. Artikel 22ter, eerste en vierde punt, van de richtlijn bepaalt dat deze aspecten onderdeel moeten uitmaken van de beoordeling. Ook dient vooraf te worden nagegaan of sprake is van bedreigingen voor de onafhankelijkheid van de accountantsorganisatie en wat er wordt gedaan om deze bedreigingen te beperken. Dit vereiste is opgenomen in onderdeel b en dient ter implementatie van artikel 22ter, tweede punt, van de richtlijn. Voor zover er geen adequate maatregelen (kunnen) worden genomen om een bedreiging weg te nemen, zal in de beoordeling ook de conclusie moeten worden getrokken dat niet kan worden voldaan aan de onafhankelijkheidsvoorschriften als de controleopdracht wordt uitgevoerd.

In onderdeel c wordt bepaald dat de accountantsorganisatie voorafgaand aan de aanvaarding van de opdracht dient te beoordelen of kan worden voldaan aan artikel 15

van het Bta. De accountantsorganisatie zal hierbij moeten nagaan of zij beschikt over de gekwalificeerde medewerkers, tijd en middelen om de wettelijke controle op de juiste wijze uit te voeren. Onder "gekwalificeerde medewerkers" wordt het gehele team van werknemers verstaan dat betrokken zal zijn bij de uitvoering van de wettelijke controle. Hieronder vallen in ieder geval zowel de bevoegde externe accountant die verantwoordelijk zal zijn voor de wettelijke controle, als andere accountants en overige medewerkers die bij de controlewerkzaamheden betrokken zijn. Zij dienen voldoende tijd beschikbaar te hebben voor het uitvoeren van deze controle. Het team van medewerkers dient tenslotte over voldoende middelen binnen de accountantsorganisatie te beschikken om de wettelijke controle op de juiste wijze uit te voeren. Aan artikel 15 wordt voldaan als de beschikbaarstelling van tijd, middelen en gekwalificeerde medewerkers een kwalitatief goede wettelijke controle met inachtneming van alle toepasselijke wet- en regelgeving mogelijk maakt.

In onderdeel d wordt een specifieke verplichting opgenomen voor de accountantsorganisatie om na te gaan of de externe accountant die verantwoordelijk zal gaan zijn voor de uitvoering van de wettelijke controle, integer is. Deze verplichting vloeit niet uit de richtlijn voort, was reeds opgenomen in het Bta.

In het tweede lid wordt het vereiste uit artikel 22ter van de richtlijn geïmplementeerd dat de accountantsorganisatie documentatie beschikbaar dient te hebben van de op grond van het eerste lid gemaakte beoordeling. De accountantsorganisatie dient de beoordeling dan ook vast te leggen.

I

Door vaststelling van een nieuw artikel 13, eerste lid, van het Bta wordt, naast een redactionele aanpassing, een onderverdeling gemaakt in twee onderdelen, waarvan onderdeel b nieuw is in dit artikellid. Artikel 13, eerste lid, bepaalt dat een accountantsorganisatie een controleopdracht beëindigt als zich de in dat lid genoemde omstandigheden voordoen. Het nieuwe onderdeel b dient ter implementatie van artikel 22, zesde lid, van de richtlijn dat bepaalt dat een auditkantoor of wettelijke auditor zijn onafhankelijkheid opnieuw evalueert indien de controlecliënt tijdens de periode waarop de controle betrekking heeft, wordt overgenomen, fuseert of eigendom verwerft van een andere entiteit. Indien deze onafhankelijkheid wordt aangetast door bepaalde belangen van het auditkantoor of de wettelijke auditor, dienen die belangen te worden beëindigd en de nodige veiligheidsmaatregelen te worden genomen. Als de accountantsorganisatie hiertoe niet in staat of bereid is, kan de controleopdracht alleen nog maar worden beëindigd.

J

Het nieuwe artikel 14 van het Bta verschilt van het oude artikel 14 door toevoeging van een zinsnede en een tweede lid.

Een accountantsorganisatie dient op grond van artikel 14, eerste lid, van het Bta een externe accountant aan te wijzen "die bevoegd is tot het uitvoeren van die wettelijke controle". Deze zinsnede wordt toegevoegd omdat niet alle externe accountants bevoegd hoeven te zijn een bepaald soort wettelijke controle uit te voeren. Hiervan kan sprake

zijn als de externe accountant uit een andere lidstaat afkomstig is en op basis van de regelgeving aldaar een beperkte bevoegdheid heeft. In Nederland zullen accountant-administratieconsulenten (AA's) vanaf de inwerkingtreding van artikel 27, tweede lid, van de Wta, niet meer bevoegd zijn controles te verrichten bij organisaties van openbaar belang.

Artikel 14, tweede lid, dient ter implementatie van artikel 24 ter, eerste lid, tweede alinea van de richtlijn. Het is niet enkel voldoende dat de externe accountant bevoegd is, maar hij moet ook in staat zijn een kwalitatief goede controle uit te voeren. Hiervoor is het ook van belang dat hij bekwaam met betrekking tot de soort controle en onafhankelijk is. De meeste externe accountants hebben een bepaalde specialisatie, die hen voor het verrichten van een bepaalde wettelijke controle meer geschikt maakt. Het is van belang dat de accountantsorganisatie voor een controle de specifiek daarvoor vakbekwame accountant selecteert.

K

Door in artikel 15 van het Bta de eis op te nemen dat de bij een controle betrokken medewerkers gekwalificeerd moeten zijn, sluit artikel 15 aan op artikel 24ter, eerste lid, van de richtlijn. Vakbekwame accountants, maar ook medewerkers die over de voor hun werkzaamheden noodzakelijke competenties beschikken, kunnen als gekwalificeerd worden beschouwd.

L

Artikel 15a van het Bta dient ter implementatie van artikel 27 van de richtlijn. Het betreft verplichtingen voor de wettelijke controles van de geconsolideerde jaarrekening die betrekking hebben op de financiële gegevens van een groep van ondernemingen. Artikel 27 bevat een uitgebreide regeling met betrekking tot de verantwoordelijkheid van de groepsaccountant, de evaluatie van zijn werkzaamheden en de voor deze controle te gebruiken, verstrekken en verkrijgen informatie.

Artikel 15a, eerste lid, onderdeel a, implementeert artikel 27, eerste lid, onderdeel a, van de richtlijn. Hierbij wordt verwezen naar bepalingen in de richtlijn en verordening waarin eisen zijn opgenomen met betrekking tot de controleverklaring en een eventuele aanvullende verklaring aan de auditcommissie, zoals die door artikel 11, van de verordening wordt vereist. De groepsaccountant is er verantwoordelijk voor dat deze eisen ten aanzien van de controleverklaring met betrekking tot een geconsolideerde jaarrekening worden nageleefd.

Artikel 15a, eerste lid, onderdeel b, implementeert de in artikel 27, eerste lid, van de richtlijn opgenomen eisen met betrekking tot de evaluatie van de controlewerkzaamheden die door controlerende accountants of kantoren in derde landen worden uitgevoerd. Artikel 27, eerste lid, onderdelen b en c, van de richtlijn noemen de soorten evaluaties die moeten worden uitgevoerd. Dat er een onderscheid tussen die beide evaluaties bestaat, blijkt duidelijker uit de Engelse taalversie van de richtlijn, waar wordt gesproken van "evaluates" in onderdeel b en "reviews" in onderdeel c. De evaluatie van artikel 27, eerste lid, onderdeel c, van de richtlijn gaat diepgaander in op

de kwaliteit van een door controlerende accountants of kantoren in derde landen uitgevoerde controlewerkzaamheden. Hierbij kan de groepsaccountant zich ook specifiek richten op die controlewerkzaamheden waarbij er een aanleiding is voor een nadere diepgaandere evaluatie. Ook de laatste twee alinea's van artikel 27, eerste lid, van de richtlijn betreffen verplichtingen die onderdeel uitmaken van de evaluatie. Het betreft hier niet de inhoud van de evaluatie maar de verplichting om voor de evaluatie adequate informatie te verkrijgen en gebruiken.

Artikel 15a, eerste lid, onderdeel c, implementeert artikel 27, tweede lid, van de richtlijn en betreft de situatie waarin de groepsaccountant niet over de noodzakelijke informatie kan beschikken om de in artikel 27, eerste lid, onderdeel c, van de richtlijn genoemde evaluatie naar behoren uit te voeren. De groepsaccountant is in dat geval verplicht passende maatregelen te nemen en de AFM hiervan in kennis te stellen.

Artikel 15a, tweede lid implementeert artikel 27, derde lid, van de richtlijn. De groepsauditor is voor borging van de kwaliteit van de groepscontrole afhankelijk van de medewerking van de auditors van dochterondernemingen. Met name ten aanzien van dochterondernemingen in derde landen, zou deze medewerking problematisch kunnen zijn, omdat de betreffende auditors hiertoe niet door EU-regels verplicht kunnen worden en bij het verstrekken van informatie aan de groepsaccountant wellicht tegen wettelijke belemmeringen in hun eigen land aanlopen. Het uitgangspunt van artikel 27 is dat van de groepsauditor enerzijds verlangd kan worden dat hij zich tot het uiterste inspanst om medewerking te verkrijgen, maar anderzijds dat hij verontschuldigd kan worden als hij daarin, ondanks de verrichte inspanningen, niet slaagt. De hiervoor in artikel 27 van de richtlijn opgenomen regeling wijkt materieel niet af van die van het voormalige artikel 15a van het Bta.

M

Artikel 16 van het Bta vervalt, omdat hetzelfde ook wordt geregeld op grond van het nieuwe artikel 9 van het Bta waarin eisen aan het stelsel van kwaliteitsbeheersing zijn opgenomen. Een van die eisen is dat wordt voldaan aan artikel 24bis, eerste lid, onderdeel f, van de richtlijn dat zoals artikel 16 van het Bta eveneens bepaalt dat er passende gedragslijnen en procedures moeten worden vastgesteld voor het uitvoeren van wettelijke controles en het begeleiden van, houden van toezicht op en het beoordelen van werkzaamheden van werknemers.

N en O

Omdat artikel 8 van de verordening een regeling voor de opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordeling bevat, zijn de artikelen 18 tot en met 21 van het Bta over dit onderwerp vervallen. Aangezien artikel 8 van de verordening alleen van toepassing is op controles bij organisaties van openbaar belang, blijft in artikel 18 van het Bta wel de verplichting in stand om voor de overige wettelijke controles toetsingscriteria op te stellen aan de hand waarvan de accountantsorganisatie vaststelt of ook voor die wettelijke controles een kwaliteitsbeoordeling plaatsvindt. Om te bereiken dat de accountantsorganisatie hiervoor dezelfde werkwijze kan hanteren als voor organisaties

van openbaar belang, is artikel 8 van de verordening op deze kwaliteitsbeoordelingen van overeenkomstige toepassing.

Indien er op basis van de gehanteerde toetsingscriteria geen aanleiding is om voor een bepaalde verrichte controle een kwaliteitsbeoordeling overeenkomstig artikel 8 van de verordening uit te voeren, staat het de accountantsorganisatie vrij om een andersoortige kwaliteitsbeoordeling uit te voeren die niet aan artikel 8 voldoet, maar voor de betreffende controle wel passend wordt geacht.

P

Artikel 22, tweede lid, van het Bta vervalt, omdat deze verplichting al voortvloeit uit het nieuwe artikel 9a van het Bta.

Q

Door deze wijziging van artikel 23, eerste lid, ziet de door een accountantsorganisatie die wettelijke controles verricht bij organisaties van openbaar belang verplicht aan te stellen compliance officer ook toe op de naleving van de verordening en artikel 24b van de Wta.

R

De wijziging van artikel 24 van het Bta vindt plaats in verband met de implementatie van artikel 24ter, derde lid, van de richtlijn. Op grond van deze bepaling moeten alle inbreuken op bepalingen van de richtlijn en, in voorkomend geval, de verordening worden vastgelegd. Om die reden wordt in artikel 24, eerste lid, onderdeel a en b, van het Bta niet enkel meer verwezen naar de bij of krachtens de Wta gestelde regels die op accountantsorganisaties van toepassing zijn, maar ook naar de regels die door externe accountants moeten worden nageleefd (de artikelen 25 tot en met 31 van de Wta). Artikel 24ter, derde lid, van de richtlijn geeft de mogelijkheid tot vrijstelling van de verplichting tot vastlegging bij kleine inbreuken. Aangezien onder het huidige artikel 24 ook niet alle inbreuken hoeven te worden gemeld wordt van deze mogelijkheid gebruik gemaakt. Onder kleine inbreuken worden overtredingen verstaan die incidenteel worden begaan en waarbij een boete in de eerste categorie kan worden opgelegd. Overtredingen in een hogere boetecategorie of structurele overtredingen van de eerste categorie moeten wel worden vastgelegd. Aangezien de AFM geen boetes oplegt aan externe accountants, wordt in artikel 24, eerste lid, onderdeel b, aangesloten bij het begrip "kleine overtreding" uit de richtlijn. De accountantsorganisatie zal er bij het opnemen van overtredingen in het overzicht zorg voor moeten dragen dat vergelijkbare overtredingen van vergelijkbare materiële normen, ongeacht of zij door de accountantsorganisatie of een externe accountant zijn begaan, op eenduidige wijze al dan niet als "kleine overtreding" (die niet in het overzicht wordt meegenomen) worden bestempeld.

Aangezien accountantsorganisaties verplicht zijn een overzicht op hoofdlijnen te maken van schendingen door medewerkers van wettelijke bepalingen, ligt het in de rede deze

verplichting ook van toepassing te laten zijn op schendingen van voorschriften in de verordening.

De vaststelling van het nieuwe artikel 24, eerste lid, onderdeel b, van het Bta is van redactionele aard. Er zijn geen inhoudelijke wijzigingen beoogd.

S

De wijziging van artikel 26 houdt verband met het nieuwe artikel 12e van de wet, op basis waarvan wettelijke auditors die in een andere lidstaat zijn toegelaten, niet meer lid van de NBA hoeven te zijn om als externe accountant in het register van de AFM te kunnen worden ingeschreven. Dergelijke externe accountants blijven nog wel ingeschreven bij de beroepsorganisatie in hun eigen lidstaat. Als een tuchtprocedure tegen hen wordt aangespannen dient de AFM een melding te krijgen van hun naam en inschrijfnummer bij die buitenlandse beroepsorganisatie, zoals bij tuchtprocedures tegen Nederlandse externe accountants de AFM in kennis wordt gesteld van het inschrijfnummer bij de NBA.

T

In het opschrift van hoofdstuk 6 van het Bta is opgenomen op welke wettelijke grondslagen de regels van dit hoofdstuk zijn gebaseerd. Door de wijziging van het opschrift van hoofdstuk 6 van het Bta wordt artikel 19, vierde lid, van de Wta, dat de grondslag is voor de in hoofdstuk 6 opgenomen bepalingen, in dit opschrift opgenomen.

U

De nieuwe artikelen 30 tot en met 31a van het Bta implementeren een aantal specifieke voorschriften met betrekking tot de onafhankelijkheid van accountantsorganisaties die in artikel 22 van de richtlijn zijn opgenomen. Een algemene regeling voor de onafhankelijkheid van de accountantsorganisatie is opgenomen in artikel 19 van de Wta, waarvan het vierde lid een grondslag bevat om bij algemene maatregel van bestuur nadere regels ter zake van de onafhankelijkheid te kunnen stellen.

Artikel 30

Artikel 30 van het Bta implementeert artikel 22, tweede lid, van de richtlijn. Artikel 22, tweede lid, van de richtlijn is erop gericht te voorkomen dat accountantsorganisaties en daarvoor werkzame personen een controle niet onafhankelijk kunnen verrichten, omdat een bepaald financieel belang met betrekking tot die controlecliënt in bezit is. Hiervan is bijvoorbeeld sprake als de accountantsorganisatie aandelen in de betreffende controlecliënt bezit. De accountantsorganisatie mag de wettelijke controle niet verrichten zolang het financieel belang wordt genoten. Een uitzondering wordt gemaakt voor de situatie waarbij de accountantsorganisatie een recht van deelneming houdt in een instelling voor gediversifieerde belegging (zoals een beleggingsfonds) en een financieel belang in de controlecliënt onderdeel uitmaakt van die gediversifieerde belegging.

Artikel 31

Artikel 31, eerste lid, onderdeel a, van het Bta implementeert artikel 22, vierde lid, onderdelen a en b, van de richtlijn. Als een accountantsorganisatie en de daarvoor onder haar verantwoordelijkheid werkzame personen niet direct bij de uitvoering van de wettelijke controle betrokken zijn maar wel invloed kan uitoefenen op de uitkomst daarvan, gelden er op grond van artikel 22, vierde lid, onderdelen a en b, van de richtlijn eveneens voorschriften met betrekking tot het bezit van een financieel belang met betrekking tot die controlecliënt. Artikel 22, vierde lid, onderdelen a en b, van de richtlijn heeft betrekking op het bezit van financiële instrumenten van de controlecliënt en, wat betreft met die controlecliënt verbonden entiteiten, het bezit van financiële instrumenten dat een belangenconflict kan veroorzaken of kan worden opgevat als een belangenconflict veroorzakend. Artikel 22, vierde lid, van de richtlijn bepaalt dat de accountantsorganisatie en genoemde personen geen invloed mogen uitoefenen als zij een dergelijk belang bezitten.

De hiervoor genoemde uitzondering voor rechten van deelneming in instellingen voor gediversifieerde belegging geldt op grond van artikel 31, tweede lid, van het Ata ook voor de toepassing van artikel 31, eerste lid, onderdeel a, van het Bta.

Artikel 31, eerste lid, onderdeel b, van het Bta implementeert artikel 22, vierde lid, onderdeel c, van de richtlijn. De accountantsorganisatie mag op grond van die richtlijn bepaling geen zakelijke of andere relatie hebben of hebben gehad die een belangenconflict kan veroorzaken. In artikel 31, eerste lid, onderdeel b, van het Bta wordt naar relaties in artikel 19, tweede lid, van de Wta verwezen, omdat het hierbij om hetzelfde kan worden geacht te gaan als de in artikel 22, vierde lid, onderdeel c, van de richtlijn genoemde relatie.

Artikel 31a

Artikel 31a implementeert artikel 22, vijfde lid, lid van de richtlijn. De bepaling beoogt te voorkomen dat de accountantsorganisatie door het ontvangen van (geldelijke) geschenken zijn onafhankelijkheid verliest.

Artikel 31b

Artikel 31b dient ook ter implementatie van artikel 22, tweede en vierde lid, onderdeel c, en vijfde lid, van de richtlijn. De onafhankelijkheidsregels die in die leden zijn opgenomen, richten zich op wettelijke auditors, auditkantoren, hun voornaamste vennoten, hun werknemers, alsmede alle overige natuurlijke personen die, onder verantwoordelijkheid van de auditororganisatie, betrokken zijn bij de wettelijke controle. Voor de externe accountant zal dit, zoals hierboven vermeld, worden geregeld in de verordeningen en nadere voorschriften van de beroepsorganisatie. Overtredingen van natuurlijke personen die, onder verantwoordelijkheid van de auditororganisatie, betrokken zijn bij de controle zijn een verantwoordelijkheid van de accountantsorganisatie die daarvoor door de toezichthouder een sanctie opgelegd kan krijgen. De accountantsorganisatie kan eventueel zelf disciplinerende maatregelen aan deze personen opleggen als dat nodig wordt geacht.

V

De nieuwe volzin van artikel 32, eerste lid, van het Bta regelt dat de accountantsorganisatie als onderdeel van de beheerste en integere bedrijfsvoering, moet

voldoen aan artikel 27 van het Bta. Artikel 27 van het Bta implementeert 24bis, eerste lid, onderdeel a, en tweede lid, van de richtlijn. Dit onderdeel van artikel 24bis van de richtlijn wordt, in tegenstelling tot de andere eisen met betrekking tot de interne organisatie van accountantsorganisaties (die voornamelijk in de voorschriften met betrekking tot het stelsel van kwaliteitsbeheersing zijn opgenomen) als onderdeel van de beheerste en integere bedrijfsvoering gezien, omdat het betrekking heeft op het voorkomen van overtreding van de (wettelijke) onafhankelijkheidsregels. Artikel 32 van het Bta schrijft reeds in algemene zin voor dat accountantsorganisaties beleid moeten hebben gericht op het voorkomen van strafbare feiten en wetsovertredingen die het vertrouwen in de accountantsorganisatie of de financiële markten kunnen schaden. Gedragslijnen en procedures ter waarborging van de naleving van onafhankelijkheidsregels sluiten hierbij aan.

W

In het opschrift van hoofdstuk 8 van het Bta is opgenomen op welke wettelijke grondslagen de regels van dit hoofdstuk zijn gebaseerd. Door de wijziging van het opschrift van hoofdstuk 8 van het Bta wordt artikel 25a, vierde lid, van de Wta, dat de grondslag is voor de in hoofdstuk 8 opgenomen bepalingen, in dit opschrift opgenomen.

De beginselen van de onafhankelijkheid van externe accountants zijn in artikel 25a van de Wta geregeld. Uitwerking van de onafhankelijkheidsvoorschriften voor externe accountants vindt niet alleen plaats in het Bta maar ook in de verordeningen en nadere voorschriften van de beroepsorganisatie. Volgens artikel 35 van het Bta is de externe accountant gehouden aan de nadere regels gesteld in de verordeningen en nadere voorschriften van de beroepsorganisatie. Om deze reden is er geen aanleiding om hoofdstuk 8 van het Bta uit te breiden met aanvullende onafhankelijkheidsregels voor externe accountants.

X

De verwijzing in artikel 38a, eerste lid, onderdeel a, onder 8, van het Bta wordt aangepast omdat de persoon (de kwaliteitsbeoordelaar) waarnaar verwezen wordt niet langer wordt genoemd in artikel 19, tweede lid, van het Bta (dat vervalt), maar in artikel 8, tweede lid, van de verordening.

Y

In artikel 40 wordt de opsomming van bepalingen bij overtreding waarvan de toezichthouder een bestuurlijke boete kan opleggen, aangepast aan de door dit besluit in het Bta gemaakte wijzigingen.

ARTIKEL II

Door de wijzigingen van het Besluit bestuurlijke boetes financiële sector (Bbbfs) wordt de vaststelling van boetecategorieën voor de overtredingen van de Wta en het Bta, aangepast aan de wijzigingen van de Wta op grond van de implementatiewet en de wijzigingen in het Bta op grond van dit besluit. Door deze wijzigingen verandert ook de

beboetbaarheid van een aantal (leden van) artikelen of zijn er nieuwe (leden van) artikelen waarvan de overtreding beboetbaar moet zijn. Wat betreft de overtredingen van de verordening worden in een nieuw artikel van het Bbbfs de boetecategorieën voor het eerst vastgesteld.

Bij de indeling van overtredingen van nieuwe bepalingen in één van de drie boetecategorieën wordt aangesloten bij de reeds bestaande indeling van overtredingen in boetecategorieën. Overtredingen van een vergelijkbare aard of ernst worden in dezelfde boetecategorie onderbracht.

A

De wijziging van artikel 14 van het Bbbfs betreft de beboetbaarheid van overtredingen van de Wta. Aangezien de Wta de belangrijkste voorschriften bevat voor accountantsorganisaties, zijn dit uitsluitend overtredingen van de tweede of derde boetecategorie. In de derde boetecategorie zijn overtredingen geplaatst van bepalingen waarvan het voor de borging van de kwaliteit van de wettelijke controle, essentieel is dat zij worden nageleefd. Hieronder vallen bepalingen ter waarborging van de onafhankelijkheid, zoals de nieuwe artikelen 19 en 24b van de Wta.

B

De wijziging van artikel 15 van het Bbbfs betreft de beboetbaarheid van overtredingen van het Bta. Aangezien dit overwegend uitvoeringsbepalingen betreft waarvan de hoofdnorm in de Wta is vastgelegd, zijn dit overwegend overtredingen van een lichtere aard, waarvan het passend is dat zij in de eerste of tweede boetecategorie worden ondergebracht. Hierbij worden verplichtingen van administratieve aard, zoals verplichtingen om bepaalde informatie te verstrekken of te delen, met name in categorie 1 ondergebracht. Overtredingen van bepalingen waarvan de naleving van rechtstreeks belang voor een goede uitvoering van de wettelijke controle is, worden in categorie 2 en, indien aangewezen, in sommige gevallen in categorie 3 ondergebracht.

C

De beboetbaarheid van overtredingen van de verordening wordt, in tegenstelling tot de beboetbaarheid van andere verordeningen op het terrein van de financiële markten, niet in het Besluit uitvoering EU-verordeningen financiële markten, maar in het Bbbfs geregeld. Het Besluit uitvoering EU-verordeningen financiële markten leent zich hier niet voor, omdat in dit besluit de handhaving van in verordeningen opgenomen voorschriften wordt geregeld op basis van de Wft-bevoegdheden van DNB of AFM. De handhaving van de verordening geschiedt op basis van de Wta, waarin afzonderlijke bevoegdheden voor de AFM zijn opgenomen in verband met het toezicht op accountantsorganisaties en een afzonderlijke grondslag is opgenomen om bij amvb de boetecategorieën vast te stellen voor overtredingen van de verordening. De aanwijzing van de AFM als toezichthouder op de naleving van de verordening vindt bovendien plaats op basis van artikel 51a van de Wta en niet, zoals bij de overige verordeningen op het terrein van de financiële markten, op basis van het Besluit uitvoering EU-verordeningen financiële markten.

De onderverdeling van de overtredingen van de afzonderlijke bepalingen van de verordening in de drie boetecategorieën, heeft op vergelijkbare wijze plaatsgevonden als

bij overtredingen van de Wta en het Bta. Dat wil zeggen dat overtredingen van administratieve aard in categorie 1 zijn geplaatst en de overige overtredingen (van meer materiële aard) afhankelijkheid van het belang van de betreffende bepaling voor de uitvoering van de wettelijke controle in de categorieën 2 of 3.

ARTIKEL III

Ter uitvoering van de wijzigingsrichtlijn is het Besluit auditcommissie aangepast. Artikel 1, onderdeel 32 van de wijzigingsrichtlijn heeft de voorschriften omtrent de auditcommissie die organisaties van openbaar belang moeten instellen, verplaatst van artikel 41 naar artikel 39 van de richtlijn en heeft die voorschriften op enkele onderdelen gewijzigd. De taken van de auditcommissie zijn uitgebreid; de auditcommissie stelt het bestuursorgaan of de raad van commissarissen in kennis van het resultaat van de wettelijke controle van de jaarrekening, doet voorstellen met betrekking tot de integriteit van het financiële verslaggevingsproces en is betrokken bij de selectie van de accountant. Daarnaast worden nieuwe eisen gesteld met betrekking tot de samenstelling van de auditcommissie. Deze zien op de deskundigheid en de onafhankelijkheid van de commissieleden.

Het toepassingsbereik is ongewijzigd: de voorschriften zijn van toepassing op organisaties van openbaar belang als bedoeld in de Wta (artikel 39, eerste lid, van de richtlijn). Dat geldt ook voor de mogelijkheid voor lidstaten om bepaalde organisaties vrij te stellen van de verplichting tot het instellen van een auditcommissie (artikel 39, derde lid, van de richtlijn). De artikelen 1 en 3 van het besluit waarin deze voorschriften zijn uitgewerkt, zijn daarom niet aangepast.

A

In artikel 2 van het besluit waren bepalingen opgenomen over de samenstelling en de taken van de auditcommissie waarbij werd verwezen naar specifieke best practice bepalingen van de Nederlandse corporate governance code ten aanzien van de auditcommissie. Er is voor gekozen artikel 2 van het besluit op een andere wijze vorm te geven. Ongewijzigd is het eerste lid waarin is bepaald dat een auditcommissie is samengesteld uit leden van de raad van commissarissen of uit leden van het bestuursorgaan die niet belast zijn met het uitvoerend bestuur. Nieuw is dat in het tweede lid de taken van de auditcommissie zijn opgenomen in aansluiting op de gewijzigde richtlijntekst. Hierdoor is correcte implementatie verzekerd. Voor de invulling van deze voorschriften in de praktijk blijft de Nederlandse corporate governance code van belang (zie ook hierna).

Van belang is ook dat de wijzigingsrichtlijn nieuwe taken aan de auditcommissie heeft toebedeeld. Dit betreft ten eerste het voorschrift dat de auditcommissie het bestuursorgaan of de raad van commissarissen in kennis stelt van het resultaat van de wettelijke controle van de jaarrekening. Daarbij moet de auditcommissie toelichten op welke wijze de wettelijke controle heeft bijgedragen aan de integriteit van de verslaggeving en welke rol de commissie in dat proces heeft gespeeld (artikel 39, zesde lid, onderdeel a, van de richtlijn). Dit is uitgewerkt in lid 2, onderdeel a.

De auditcommissie heeft reeds als taak om het financiële verslaggevingsproces te monitoren. Deze taak is nu opgenomen in het tweede lid, onderdeel b. De wijzigingsrichtlijn heeft daaraan toegevoegd dat de auditcommissie ook als taak heeft aanbevelingen of voorstellen te doen om de integriteit van het verslaggevingsproces te waarborgen (artikel 39, zesde lid, onderdeel b, van de richtlijn). Onderdeel b is hiermee aangevuld.

Ook dient de auditcommissie reeds de accountantscontrole van de (geconsolideerde) jaarrekening te monitoren. Op grond van de wijzigingsrichtlijn dient de auditcommissie in het bijzonder aandacht te besteden aan de uitvoering van de wettelijke controle en daarbij de bevindingen van de bevoegde autoriteit overeenkomstig artikel 26, zesde lid, van de verordening in acht te nemen. Op grond van deze bepaling in de verordening toetst de AFM de kwaliteit van de wettelijke controles die door accountantsorganisaties worden uitgevoerd (vgl. artikel 48a van de Wet toezicht accountantsorganisaties). Dit is neergelegd in het tweede lid, onderdeel d.

Ten slotte heeft de auditcommissie als nieuwe taak om verantwoordelijkheid te dragen voor de procedure voor de selectie van de accountant en voor het voordragen van de te benoemen accountant overeenkomstig artikel 16 van de verordening (artikel 39, zesde lid, onderdeel f, van de richtlijn). Dit is uitgewerkt in het tweede lid, onderdeel f. In artikel 16 van de verordening is de procedure opgenomen voor de selectie van een accountant bij een organisatie van openbaar belang, die geldt wanneer het geen verlenging van de controleopdracht betreft. De organisatie van openbaar belang moet een selectieprocedure opstellen die aan in de verordening neergelegde criteria voldoet. Zo dient de organisatie van openbaar belang aanbestedingsstukken op te stellen die de accountant in staat stelt de werkzaamheden van de organisatie te begrijpen en het type wettelijke controle dat dient te worden uitgevoerd. De auditcommissie is op basis van de verordening verantwoordelijk voor deze selectieprocedure. Ook dient de auditcommissie op basis van artikel 16 van de verordening een aanbeveling te doen voor de benoeming van de accountant waarbij zij ten minste twee accountants voordraagt en motiveert welke haar voorkeur heeft. Omdat deze bepalingen directe werking hebben, zijn zij niet in nationale regelgeving omgezet. Voor de volledigheid wordt opgemerkt dat er geen gebruik is gemaakt van de optie in artikel 16 lid 8 van de verordening op basis waarvan lidstaten kunnen toestaan dat deze taken worden verricht door een benoemingscommissie, indien de organisatie van openbaar belang een dergelijke commissie heeft ingesteld en deze tot taak heeft aanbevelingen te doen voor de selectie van de accountant. Beursvennootschappen zijn op basis van de Nederlandse corporate governance code bekend met een selectie- en benoemingscommissie. Deze richt zich op de benoeming en samenstelling van het bestuur en de raad van commissarissen. Taken met betrekking tot de accountant vallen onder het werkterrein van de auditcommissie. De lidstaatoptie biedt daarom geen toegevoegde waarde. De taken die in artikel 2 lid 3 onderdeel b (monitoren van het interne beheersingssysteem) en onderdeel d (monitoren van de onafhankelijkheid van de accountant) waren opgenomen, zijn ongewijzigd en zijn nu vervat in onderdelen c en e.

De wijzigingsrichtlijn stelt ook nieuwe eisen met betrekking de samenstelling van de auditcommissie (artikel 39, eerste lid, derde en vierde alinea, van de richtlijn). Deze staan in het derde lid van artikel 2. Dit betreft ten eerste het voorschrift dat de leden

van de auditcommissie gezamenlijk beschikken over deskundigheid die relevant is voor de sector waarin de gecontroleerde entiteit actief is.

Ook is het voorschrift over de onafhankelijkheid van de leden van de auditcommissie aangepast: in plaats van één lid dient de meerderheid van de leden onafhankelijk te zijn. De voorzitter van de auditcommissie dient in ieder geval onafhankelijk te zijn. Wat onder "onafhankelijk" moet worden verstaan, is in de wijzigingsrichtlijn niet nader ingevuld. Net zoals voorheen, kan hiervoor aansluiting worden gezocht bij de eisen omtrent de onafhankelijkheid van de raad van commissarissen in de Nederlandse corporate governance code (best practice bepaling III.2.2). Voor de volledigheid wordt erop gewezen dat de wijzigingsrichtlijn de mogelijkheid aan lidstaten biedt om vrijstelling te verlenen van de onafhankelijkheidsvereisten wanneer alle leden van de auditcommissie leden zijn van het bestuur of de raad van commissarissen (artikel 39, vijfde lid, van de richtlijn). Er is geen reden om van deze optie gebruik te maken en daarmee af te wijken van de onafhankelijkheidseisen die gelden ten aanzien van de raad van commissarissen in de Nederlandse corporate governance code.

Tenslotte bepaalt de wijzigingsrichtlijn dat de voorzitter van de auditcommissie wordt benoemd door de leden van die commissie of door de raad van commissarissen. Ook dit is uitgewerkt in het derde lid. Er is geen gebruik gemaakt van de lidstaatoptie om voor te schrijven dat de voorzitter van de auditcommissie jaarlijks wordt gekozen door de algemene vergadering. Dit sluit niet aan bij het Nederlandse systeem zoals neergelegd in het Burgerlijk Wetboek en de Nederlandse corporate governance code, op basis waarvan de raad van commissarissen wordt benoemd door de algemene vergadering en deze uit haar midden de voorzitter van de auditcommissie aanwijst. De raad van commissarissen is collectief verantwoordelijk voor de uitoefening van de taken van de raad. De betrokkenheid van de aandeelhoudersvergadering is gewaarborgd doordat deze de raad van commissarissen benoemt (artikel 2:142 BW).

Het voorschrift dat ten minste één lid beschikt over de nodige deskundigheid op het gebied van financiële verslaglegging en controle, is ongewijzigd.

Voor de volledigheid wordt opgemerkt dat een organisatie van openbaar belang die conform de Nederlandse corporate governance code een auditcommissie heeft ingesteld, aan de verplichting tot het instellen van een auditcommissie voldoet, zolang zij voldoet aan de eisen die in dit besluit aan de auditcommissie worden gesteld.

In het vierde lid blijft de mogelijkheid bestaan dat de organisatie van openbaar belang een ander orgaan aanwijst dat soortgelijke taken uitoefent als de auditcommissie (artikel 39, vierde lid, van de richtlijn). Het ligt voor de hand dat die taken in dat geval worden vervuld door de raad van commissarissen als geheel. Dit sluit ook aan bij het nieuwe voorschrift in de tweede alinea van het tweede lid van artikel 39 van de richtlijn, inhoudende dat wanneer de auditcommissie deel uitmaakt van het bestuur of de raad van commissarissen, de lidstaten kunnen eisen of toestaan dat deze organen de functies van de auditcommissie vervullen. Dit voorschrift sluit aan bij de Nederlandse corporate governance code: indien er geen auditcommissie wordt ingesteld gelden de best practice bepalingen over de auditcommissie ten aanzien van de gehele raad van commissarissen (Principe III.5). De organisatie van openbaar belang kan er ook voor kiezen een ander

orgaan aan te wijzen. De in het derde lid opgenomen eisen ten aanzien van de deskundigheid en onafhankelijkheid van de leden van de auditcommissie zijn van overeenkomstige toepassing op de leden van dit orgaan. Het voorschrift dat in het bestuursverslag mededeling moet worden gedaan over welk orgaan is aangewezen en de samenstelling van dat orgaan, is ongewijzigd.

B

Omdat het opschrift van het Besluit van 26 juli 2008 nog verwijst naar artikel 41 van richtlijn 2006/43/EG terwijl de voorschriften over de audit commissie zijn verplaatst naar artikel 39 en een opschrift niet kan worden gewijzigd, is aan het Besluit de citeertitel "Besluit instelling auditcommissie bij organisaties van openbaar belang" gegeven. Dit is opgenomen in het nieuwe artikel 6.

Artikel IV

De inwerkingtreding van dit besluit zal bij koninklijk besluit worden geregeld en op hetzelfde tijdstip plaatsvinden als de inwerkingtreding van het hoofddeel van de implementatiewet.

Artikel V

In aansluiting op de implementatiewet, die "Implementatiewet wijzigingsrichtlijn en verordening wettelijke controles jaarrekeningen" als citeertitel heeft, heeft dit besluit "Implementatiebesluit wijzigingsrichtlijn en verordening wettelijke controles jaarrekeningen" als citeertitel.

De Minister van Financiën,